

Көдээ тудуг планын хуусаа бетинде

ТУДУГ-МОНТАЖ, ТӨЛӨВИЛЭЛ, КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНЫҢ БОЛГАШ БУДУРҮЛГЕ ЧЕРЛЕРИНИҢ КОЛЛЕКТИВТЕРИНИҢ 1972 ЧЫЛДА РСФСР-ГЕ КӨДЭЭ ТУДУГ ПЛАННАРЫН БОЛГАШ ТОСКУ БЕШ ЧЫЛ ПЛАНЫН ХУУСАА БЕТИНДЕ КҮҮСЕДИРИНИҢ СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИ

Россия Федерацияның ту-дугулары колхозтарга бол-гаш совхозтарга будурул-ге черлерин болгаш чуртталга ба-жынарын улам хойну туу-дуг, талазы-биле күүсе-дириг, РСФСР-ниң областтарына, крайларына болгаш автоном-нуг республикаларына ту-дуг, төлөвилел, көдээ ажил-агый болгаш улуттук коллек-тивтери СССР-ниң тургустун-ганын бээр 50 чылына ал-дар мылдар 1972 чылда көдээ тудуг планын болгаш беш чыл планын хуусаа-дан эрте күүседир талазы-биле со-циалистг хүлээлгени алган.

Тоску беш чылда колхозтар-га болгаш совхозтарга 7,3 ми-ллион мынсыгьт боа мал, 11,7 миллион хаан, 7,8 миллион хой кирер мажааларны тудуп тургузарын көргөн. Ол ышка-м, 37,5 миллион куш кирер ма-жааны, 18,3 миллион дөрбөл-чир метр шөлдүг теплицаны, 2200 муң тонна картофель кирер черин, дыка хай-тарга элеваторларын, мал жай-заларын, куш фабрикаларын база тудуп уурлуг. Мал че-мин будур черлерин күчүзү 50 миллион тонна чедир өзөр.

Көдээге тудуг ажилдарын кылып турар коллективтер 1972 чылдың планын декабрь 27-ге чедир, а беш чыл пла-ны — 1975 чылдың декабрь 1-ге чедир күүседирин хү-лээлгени.

Белгород областа чылда-ла 108 муң баш хаан азы-раар Будинниң мал азы-раар будурулге черин, хонун-та-ла 1040 тонна продукция бээр мал чеми кылып будурул-ге черин 1972 чылдың дөр-түк кварталында ажыглагач ки-рер; бо чылын 36 муш фабриказын, нийтизи-биле 1820 муң тонна тараа кирер элеваторларын тударын РСФСР-ниң министрстволары-ны коллективтери хүлээлгени.

Ол ышкам колхозтар ара-зының тудуг организациялары-ның планнары база улуг. Олар 1972 чылда 2,2 миллион баш мал кирер мажааларын, 5,4 миллион куш азыраар фаб-рикаларын болгаш фермалары-ны, 900 муң тонна кирер та-раа шыгжамырларын, 112 муң тонна кирер картофель болгаш ногаа шыгжамырларын, дыка хай школаларын, клубтарын, культура бажынарын, эмне-лелерин, бонжуга бажына-рын, школа назыны чөтпөзүн

урулгар албан черлерин тудуп тургузар.

ССРЗ-ниң тудуг министрств-оу, СССР-ниң улуттук тудуг министрствоу, СССР-ниң аар индустрия будурулгелериниң министрствоу, СССР-ниң энергетика болгаш электрифи-кация министрствоу, РСФСР-ниң чуртталга-коммунал ажил-агый министрствоу, газ улуттук тудуг министрстволары көдээге бугу тудугларны хуусаазын эрте тудуп, доо-зарын база хүлээлгип турар.

Москва хоорайың болгаш областын, Ленинградтың база еске-даа тудуг черлериниң ор-ганизациялары бедиктен хү-лээлгелерин алгылаан.

РСФСР-ниң тудуг-монтаж, төлөвилел, көдээ ажил-агый организацияларының көдээге тудуг ажилдарын кылып тур-дар коллективтери боттарынга алган хүлээлгелерин күүседир дээр бугу күжүн болгаш мер-гежилин бээр, ынчангаш чурт-тук экономикаын улам бы-жылгаларын, совет улустун чаагай амыдыралын бедирин-ге боттарыны салышты-рын кирир дээрин СЭКП Төп Комитетинде болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвү-лелинде илергейлел турар.

ШӨЛДЕРНИ ХАЙГААРААР

«УТКА 25 чылы» совхозтун Ак-Турут салбырында пейсо-нер Алексей Чоржиг-оол уурткан сугатчылар апензо-чыл бүрүдө чүс-чүс сектар си-ген, тараа шөлдөрин сугатарып, ажал-агыйга улуг дуааны че-дирип турар. Суур алаанда бажынарын калатна лужаа-лаан инектери, «Найрал» совхозтун Кызыл-Дог салбы-рын чамдык малчыларын-ның маалы Шолун-Хуу, Даш-тыг-Тей ыччап чайлаарга. Чаш-Талда сугаттыг суген шөлүн чааа басып турар.

Совхоз сугатчыларын-ның ажалдаанын өзүлгөр төлө-вирин төлөп турган-ла, сугат-тыг шөлдөрин малга чааа бастырып, үлгөн сугенни че-че ажаап албайн турган. Блангты совхоз эртен чы-лын Чаш-Талдан чүгтө 3 тон-на, а Кара-Судан 10 тонна хире суген кезип, ажаап ал-ган. Бир эвес мал төтөгөл-чип, чааа басып болза суг-аттыг черлерден оон-даа хой сугенни алыр дээрин мар-галдаа чок.

Ол ышкам Кучук-Курагтың суген шөлдөрин чаагай ү-гөн сугенни ол чок кавынык малчынарының калдарган хо-дойлап, чааа басып келген фактылар база бар.

Суген шөлдөрин малга бас-тырып эртен чылдарнык кас-тыгыларын калатпаас дээр ажалдааштан шыгыны кон-трольду тургузары негетти-нип турар.

К. КОМБУ.

Чаагайжыдылга

Бай-Тай-га районун Бай-Тал кө-дээ Совети-нин куускому 1972 чылда Бай-Тал суурну ногаачылар бол-гаш чаагайжыдылган ажилда кылгаш, сессияга ба-дылап алган. Сессиянык шийтирилерин суурну ажилы чоннарын нийти база кварталдарың чурттажыларын хураалдарына калбаа-биле таныштырган, организацияг хем-чеглерин ап чоруткан.

Суурну аштап арыглар, ыяш олуртуп болгаш херим-ка-жааларын септеп чаргыт таллазы-биле «Төли» совхозтун Бай-Тал салбыры, албан черлери болгаш чурттажылар бо чылын хой ажилды кылган. Чазын 900 ажил дес ыяшты болгаш чаагай унштерин тарып олуткаш, камгалаа калбаа-ларын, шкетниктерин тутан. Ленин аттыг кудумчуу ка-руштук кылдыр чаагайжыткан.

Бай-Тал ортумак школаның коллектив болгаш өөреник-чилери суур чаагайжыдылганын иленилгип кичирип тур-дар. Школанык девискээринде тараан унштерге немештир бо чазын хой ыяшты олурткаш, ам херимин чаргытп өгө-лөш. Бай-Тал салбырын конторазының девискээринде хой үнүштү олурткан.

Суурну арыг-шевер тургузар, үнүштерин олуртуп тарып таллазы-биле кварталдар комитеттери, херэженнер чөвүлел-организацияг ажилдарын чорудуп турар. Агиткавирлар-нын ууртукчулары чурттажыларын чаагайжыдылга ажи-лынче өмөлдөп келген. Олурткаш ыяштарын сугтарар арык-тарын четкини кудумчуларда калбарган.

Салбырын баштаар чери тудуг ажилын калбарып ту-рар. Бирөөнине ийи ааш ишти чурттаар бажынарын бо чы-лын ажилгалаа кирир. Чаа тудуп ажилгалаа кирир туду-ларын девискээрин ногаачылар хемчеглерин күсүк ыяш олуртуп планда кириген. ССР Эвелинниң 50 чыл болуп юби-лейинге утукштур суурну көрүштүг кылдыр чаагайжыдыр дээр социалистг чарыш Бай-Тал суурда калбарган.

М. ДАРЫН-БАЗЫР.

СЭКП УЛУГ-ХЕМ РАЙКОМУНУН ПЛЕНУМУ

Май 29-та Шагаан-Арытта СЭКП Улуг-Хем райкомунун VII пленуму болуп эртен. Аңаа СЭКП-нин XXIV сьези-нин шийтирилгелерин дүш-тур даандырган ажил-херек дээр коммунисттерин хары-салгазын, ролон бедириниң дугайында айтырыгын чугаа-лашкан. Ол таллазы-биле илет-келди партия райкомунун бир-ти секретары С. К. Буянды кылган.

Капитал тудугну экижидери-нин дугайында партия Тыва обкомунун IV пленумунун тү-нөдөрүнүн, ол таллазы-биле районун партия организа-цияларының сугатчыларын дугайында айтырыгын плену-мга база чугаалашкан. Ол ду-гайында илеткелди СЭКП рай-комунун ийиги секретары В. М. Евстихин кылган.

Пленум чугаалашкан айты-рыглар таллазы-биле чогуур

доктаалдарын хүлөп алган. Малды төтөгөлөр, өор-лаар чорук-биле демисел-ди күштелдириниң бол-гаш оон өтөт, үчүзүн экижидерин таллазы-биле СЭКП райкомунун ийиги пле-нумунун доктаалын канчаар күүседип турарын дугайында партия райкомунун кежи-гуннери — «Найрал» совхоз-тун директору Е. М. Трошев биле «Х Улуг хураа» колхоз-тун даргасы М. Ч. Шогналдын информацияларын база пле-нумга дылаан. Ол ышкам аңаа СЭКП райкомунун кежи-гуннери — районда чонун амырал хандырылга комби-надынын директору С. Ф. Прудинов биле «УТКА 25 чы-лы» совхозтун Арыскан сал-бырында хойжу бригаданың бригадир П. Ч. Чодал-оол оларын допчу өтөттарын дыннаан.

ӨШКУ КЫРГЫЛДАЗЫН ДООСКАН

«Барлык» совхозтун Хон-дөк салбырының ажил-чынары 3945 өшкүңү кы-ргылдазын майын 25-те бу-руң-биле дооскаш, районун белекчек конторазына 1 тон-на 600 кг дүгүтү дуагаан. Бир өшкүңү ортумаа-биле 500 грамм дүк кыргала. Кыргычмылар Монгун

Отун, Күжүгет Тола, Мон-гун Дөрбөлчир алектри хачы-зы-биле хүдө 38-40 чедир өшкүңү кыргып, эң аңа ажил-дааннар. Бо салбыр 7000 ажил хой кыргып, орта июнь 1-ден эгелен кириптерине кы-ргыла хүнүзүндө 22 алектри хачы, 35 кыргычы белеп. Т. ТЮЛОШ.

ҮЕНИҢ ДАЙЫНЧЫЗЫ ЧУРУМАЛ

Часкы хун каракты чылчы-рыктадып турда, ужу-кыдын көзүбес чарган черин доу-раан доозунадырган агрегат кызыл-ла чүткүк органдык. Кара-дес тараа шөлү ынаар-ла дагалар беи-биле шөлдүп ал-гаш чоруткан. Тандынын хе-рин-дегем тараа шөлдөри ол-ла болгай. Он-он трактор аг-регатарын ол-бо уудунан ча-рыштыр салгытарга, бар-чок ышкам кыны бээр.

Тандынын эң тараалың ажил-агый — «Тилелге» сов-хозтун муракчы механизатор-ларының бирээни Оюн-оол Сал-чактын ажилдап турары № 2 трактор-хону бригаданыңа оокшупаан ора, ындыг чурту-лазын көргөн мен. Демги ту-дустур-ла чарып, илнртен каапкан дегем шөлдүң бир ужуңга агрегат чокшупаан кел-чорда, бригада туралыңа сел-жалаларга урезин урар авто-шина тараа дачмыр шенеч-телчек хоолойын кожайтып ал-ган бо туттуп келгеш, тура дүштү. Кымын агрегаты чок-шупаан олурарын чолочаңдан айтырарымыска, чоргаарал-би-ле харылай-дыр.

— Совхозтун хоочун меха-низатору, шалып-кежээ эрлер-нин бирээни Оюн-оол Салчак буртулап ораар ол-дур...

Чолаачы-биле хөөрежир дээр агрегаттың биске чедип келгенин эскерейн барып-тыр-бис. Үш селказын эеп алыры-биле тракторист тарыттымаан черже үндүр чорта берди. Чаш-тырыкчы оолдар селжалардан дүже халышкан, доурак си-ген бөрттери-биле калкан-мышаан, бистин-биле менди со-лүштү. Тракторист агрегатын эеп тургузуп калш, база-ла калканы араак биске басып олур. Чолаачы автомашинаны селжаларын сонга чып-шыр тургускаш, демги тараа дачмыр хоолойыг чүдүрүк-чүзүн хөөлөдиритерге ал-дын-сарыг кызыл-тас урезин саардып төктүп эгеледи.

Ортумак дүрт-сыныг, дел-гем экингерлиг механизатор биске уткуй басып орда, оон арнын көөрүмгө доозун-доу-руктан чүгтө карактары кы-лаңнаар.

— Оюн-оол Диртуй-оолович Салчак дээр ийин — деп, бис-тин-биле таныш-дыр. Ажил-херэниң кайы хире чорук турарын ол кыскасы-биле хөө-рөп берди. Боду ышкам хоо-чун, эрги «Т-50» маркалыг трактору-биле бо чылын баш-тай илнртерешкиниң база ол эгелзэн. Оон сонда 500 ажил-га черге чаштырылга кылга-нын-даа чугаалды.

— Хүндө 32 ганы чашты-рар нормазын Оюн-оол Салчак 50—60 га чедирбээн шаанда тургалже чанмас кичи — деп, бригадир аш Дандар биске чу-гаалаан чүве. Ындыг эрес-ке-жээ эвес болза, каш-ла хонук-та чартык муң гектар черге канчап чаштырып кааптар боор!

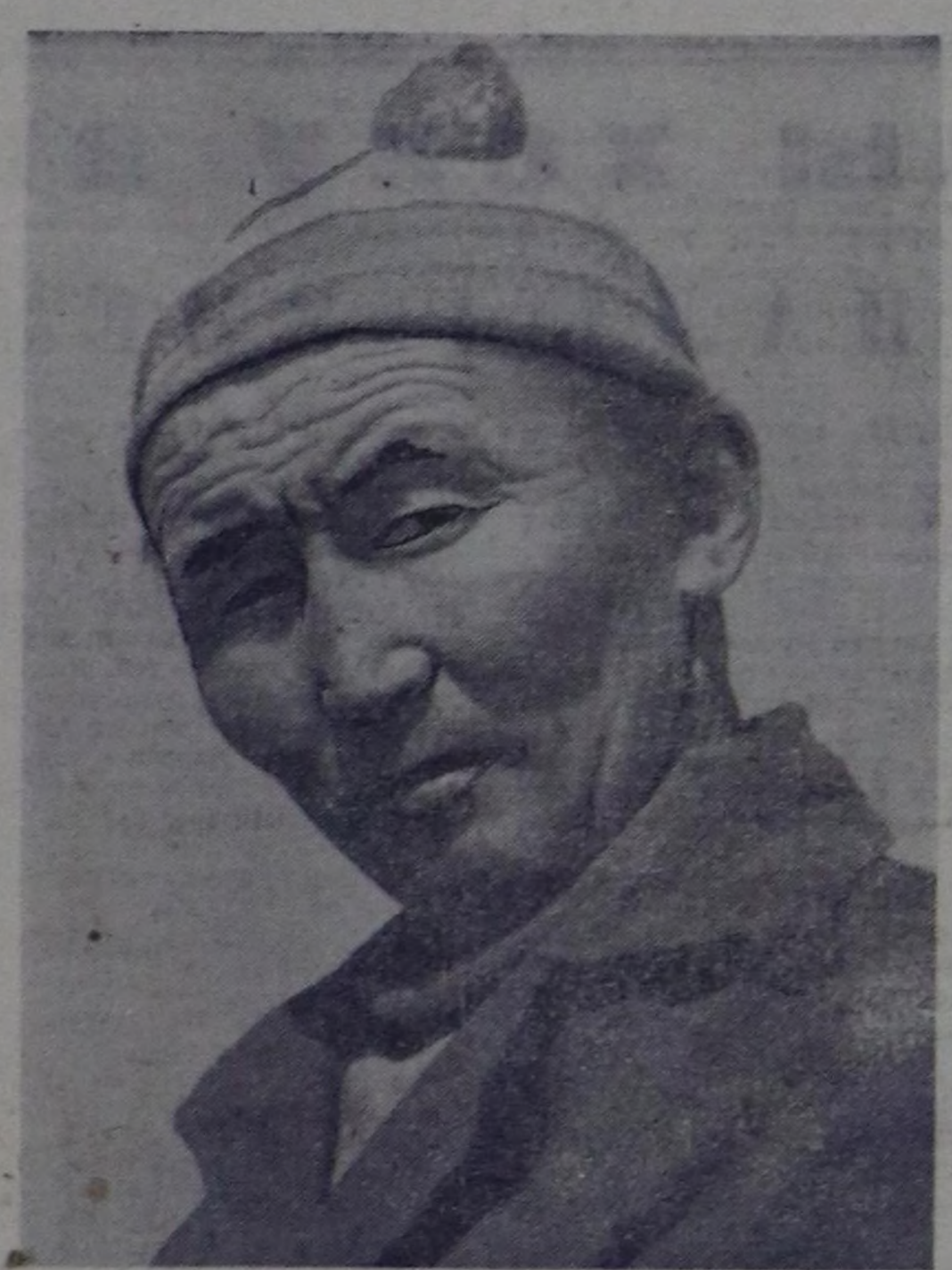
— Канчап бо хире чедирип турар силер, Оюн-оол Диртуй-оолович? Могоп-шылаары аажок боор аа? — деп айыр-дым.

Ол база катап хүлүмзүрөш-шаан харылай-дыр: — «Кырганын-на» калгып турар болза, — дээр тракторун-че бажы-биле айткан, — улут-норма барыктыг оң! Эртен эр-те туруп алгаш, техниктиг ажаалданы чорузар, бүгү чүүлдерин кылап, шенеп көөр чачылдыг мен. Ол дээрге хүн-дус тура дүшөйиң ажилдаа-рыңа ылавылаалыг магады-лап. Хүн үлүгүн 200 хуу че-дириниң ханы иделгени ында — деп чугаалаан, урезин ура-ры доостур чокшупаанын эн-дөвөн хире, далаш төндүрү.

— Амыр-дыш дугайында часкы тарылга доосту бээрге ычан болган.

Автомашина селжалардан хоора шимчег бергенин көрө салы-ла тракторунче улапты. «Т-50»-ниң моторунун даа-жы дымзын кыны каавыткан сонда, агрегат шимчеп үчүп-кел...

Бо часкы хову ажилдары-нын эрес дайынчыларын бирээни Салчактын ажил-ам-дарынын кыскасы-биле таныш-тырып көрөй. Оон төртүтүн-ген, өскөн чери Бай-Тайганын Бай-Тал. Кыл дээр амык оол-дун техникага чүткүзү ону Барыш-Хемчиктин Ак-Дову-

ракка чедире берип-тир. Ычан 1954 чыл. Ол чылын Оюн-оол механизатор куртузун чедир-шиниң доозупкан, ол-ла ту-дуга бодунун мергежили-биле ажилдап кирипкен.

Төрөн чери каян-даа эр-гич. Салчак бодунун районуну-баргаш, ынаардагы МТС-ке ажилдап турган. Кур болгаш куруккан черлерин шингөдөп алырыңче партия кыйгыра берген. Комсомолчу механизаторларын кур черде «Тилел-ге» совхозка барып ажилдар кылдыр комсомол райо-мун атыкап турган 1959 чылда амгы үедө бригадир апарган Доржу Дандар биле кады Оюн-оол халкан.

Комсомолчу пүтүбө-биле келген аныктыктын совхоз кү-жөдүн-биле хүлөп алгаш, ажилды эң-не харысала-лыг черлеринге быжылган.

Оон бээр Салчак бо совхозта 13 чыл механизаторлар тур-ары бо.

Чазын амгы ышкам тра-кторта олурткаш, чер чарып, илнртен, тараа чаштырып, совхозтун муракчыларын олуртундан ышас. Чайын чер алырың, суген ажаагыр — ба-за-ла ол «кан алындын» дүш-пес. Күс келерге комбайнга олурткаш, дүжүт дээр демис-селче кириптер. Дүжүтүгү-дүжүгү мадыларынның ара-зында коммунист механизатор Оюн-оол Диртуй-оолович Сал-чактын ады көзүбейн бээр ужур черде турбас.

Частың дайынчыны, чаа че-дишкениңерге бурунгаар-ла!

Н. ОКАН-ООЛ.

ЧУРУНТА: механизатор О. Д. Салчак. Авторнун фотоу.

Кызылдың алгы заводунда Галина Назанцеваны ууртка-ны киңис иди кымыччыларын-ның бригадасы социалистг чарышка бедик көргүзүлгелерин чедип аш турар.

Бо бригаданың ажилчына-ры чиг-этти камал алырын чедип алышкан, эң шынар-лыг идиктерин белектер үндү-рерин хандырып, чарышка бирги кварталдын түңнелинде бирги черин ээлзэн.

ЧУРУНТА: бригаданың ке-жигуннери. О. ОХЕМЧИНИН фотоу.

Ээт будуреринин курлавырлары

Тоску беш чыл планында бистин республиканың кол-хозтарыга болгаш совхозта-рына эт садарын дирг деп-зи-биле ескии беш чыл пла-нында бир чылда-ла 22,5 ми-ллион турганынга деңизерге 25,3 муң тонна чедирин көр-дүгөн. Оон иштинде чүгтө инек ээдин садары 1970 чыл-да 7,2 муң тонна турган бол-за, 1975 чылда 9,4 муң тонна чедир. Инек ээдин садарын көвүдериңиң колдуунда-ла маалды дужаарының ортумак деңизин улуттырарының ар-газы-биле чедип алыр. 1975 чылда республикага садар мы-ныстыг боа маалды ортумак дирг деңизин 350 кило-грамм чедирин көрдүгөн.

Эт будурерин көвүдери-нин сугатчыларын зоо-техниктиг эртемниң бүгү-чүлүгүн чыныктангырып, муракчыларын дүжүгү-дү-дүгү бар болуп турар бүгү-дүгү аныктыг чаа чүдүлгелерин четче ажилдарын негеп кел-ген. Дукаар маалды ортумак деңизин улуттырарының хе-рэгине, оон-биле кады эт бу-дурерин болгаш күрүмгө са-дарын көвүдериңге эт ут-лавышкыныг инекти сезон-нап бызааладырын чедип амыр улуг кураагыр болур. Эттиң утлавышкыныг инектерин будур чыл дүжү-дүгү бызаалаар чорук анык чок дээрин зоотехниктиг эр-тем болгаш практика көрү-дүгү турар. Ол чорук бо адир-ны чорутарының технология-сын нарымадып, чачык аай кодаптарын тургузарына шыгыткан, хой савыг түр-мек наакарал турарын, не-мелде ажилчын күзүн негеп турар болгаш алымында ба-ры күш-ажылдыг будурчү-чүлүгүгө, ол адирнык эко-номика таллазы-биле анык-тыгыга багыт салдары че-дирип турар.

Ол ышкам инектиң бызаа-ларынның хуусаазын база улуг ууртукчулар. Оон хуусаа-зында чаш маалды өздөдөп болгаш көжүлдөш, а мыдыг болгонда эт будурерин база оон экономика таллазы-биле аныктыг хамаржыр. Бистин республикага эттиң утла-вышкыныг инектерин бы-заалаар колдуунда бо ху-усаа болуп турар: январь-февральда — 6, март-апрель-де — 36, май-июльда — 38, август-октябрьда — 14 болгаш ноябрь-декабрьда — 6 хуузу то-нун. Инектерин бызаалаары-пак мыччар уамдылар чорук эттиң утлавышкыныг маалды азырап өстүрерин технологияныг негелдери-неге дүшпөс болгаш эт будурериниң негелдериң хандырып шыдаас.

Этиң утлавышкыныг инектерин сезонун бызаала-лар арканы шыгжыдыр ажи-лынч чутулазын барыда-лааш база бистин республи-каның байдалына оң таар-ныр хуусаазын тывар со-рулга-биле дүжүгүгө чорут-кан бис. Январ-бүрү хуусаада төртүтүгө бызаалаарын 18 айлыгында чедир өстүрүп, азы-раарын база оон чорудары-нын экономика таллазы-биле аныктыг өөренип көөр кол соругта база салгынын тур-ган. Республикка амгы үеде эттиң утлавышкыныг инектерин бызаалаар айлары колдуунда-ла март, апрель, май, июнь, июль болгонда, ол үеде төртүтүгө бызаалаар-нын ийинчелиг чоруткан.

Ийинчелиг чоруткан, март-апрельде төртүтү-гө бызаалаар неэиниң сүдүн эеп турар үеде дүгөн өзү-чел, дирг деңизин өскө ай-ларда төртүтүгө өөрүлгөн дыка аажы болуп турар. Сүт эеп турар үеде немешкен де-ңизин олар 18 айлыгында че-дир деңизил уур. Ындыг молдуурлар семирит одар-лазында үезинде хонукта ор-тумаа-биле 300—400 грамм не-мелде деңизил болур. Одарже

зизин олар 18 айлыгында че-дир деңизил уур. Ындыг молдуурлар семирит одар-лазында үезинде хонукта ор-тумаа-биле 650 грамм аажы-раар немелде деңиз болуп шыдаас. 18 айлыгында дирг деңизин 300 килограммдан ашпас болур. Ынчангаш ажил-агый чери оларын ийи кыш дүжүгүндө ажаар, азы-раар ужурга таварып, ол чорук экономика таллазы-биле анык чок.

18 айлыг бугаачыларын март, апрельде төртүтүгө-вериниң шунтузун деңиз-гелен садар үеде тергени, май-да төртүтүгөвериниң — 50 хуузу, июльдазыны — 41 хуузу, июльдазыны — 16 хуу-зу тергени деңизил бол-ган. Ортумак дирг деңизин (3 хуузу назымга) ол-ла ай-ларын дараалаан-биле 373, 339, 319, 312, 285 кг. бол-ган.

Инектин бызаалаанын-ның сезонун бызаалаары то-руттугөверинден өздөш, ажил-агыйга аныктыг назы-га: бугаачыларын этке хе-регелери-биле садарына, ху-нажынарын баштайгы эдер-жилге чедир азырап өс-түрери-биле холбашкан ча-рыгдалдарын хемчөлөгө-база салдарлыг. Ындыг бол-гонда инектиң бызаалаары-ның үези эттиң мал ажилы-нык экономикага база-ла салдарын чедирип турар-дыр. Чинээ, март, апрельде төрт-түгө бызаалаарын азырап өс-түреринге эң-не эвөөс хөрөң-гилер чарыгдалтын турар. Ол чүчүң-биле тайыбырла-тылаал дээр, бо таварыш-гала бызаалаарын сүт эеп то-руурунун үези чынык база күстүн шунту беш айыга та-варып, мычан мал бурун-биле чер одарыга турар. Бу-гажыктар 15 айлыгында тер-гени деңизилгел болгаш 316—324 кг. дирг деңизил болур. Эрте төртүтүгө чор-гуур деңизил кыс бызаала-р 14—16 ай назымында (300—320 кг) баштайгы эдержилге кирир. Ынчангаш ол хуу-нажынардан 23—25 ай назы-мында баштайгы бызаанын ап болур арта бар апар-дыр.

Май, июнь, июль айларда төртүтүгө бызаалаар сүт эмер үезинде одарын поган-от-сугенин шоолуг анык-лас. Оларын сүт эмер үези кышкы үе-биле камсырары бээр. Ындыг бызаалаарга кы-жын сүт эмер үезинде неме-де чөм кылдыр холуксаалыг чөмөверин, сугенин, силосту болгаш саванын бээр апар, тодаргайларга улуг өртөикт өмөвер чарыгдалтыр-дыр. Орай төртүтүгө ар бызаала-р 19 айлыгында эң семирин, 300 кг. ажил дирг деңизил алаар. Кыс бызаалаа база-ла 17—19 айлыгында улгалды, чет-чи келер, тодаргайларга ку-зун болгаш кышкы баштайгы эдержилгеге кирип болур апар. Оларын ычан эдер-жилгеге кирир болза, чайын барып оолдар. Ол чорук эт-тиң мал ажилыга көчүт таарымча чок. Ону бодуруба-лош, мыдыг хунажынарын 19 айлыгында эдержилгеге кирибейн, дарааында чылдык чазыныга чедир тургузар болгаш баштайгы эдержилгеге 23—25 айлыгында кирир укурга таварып. Ынчангаш олардан баштайгы бызааны чүгтө 32—35 айлыгында ап болур. Ындыгыга толоондо оларын ажилда чок анаа-ла азырап азыраарын үези уузар-дыр. Ол чорук экono-микага багыт салдарлыг.

Январь-бүрү хуусаадаа то-руттугө, 18 ай чедир назы-г молдуурларын чачыс-пегтөөр немелде деңизиниң бөт-унан мындыг болуп ту-рар: мартта төртүтүгөверини-ниң — 56 рубль, апрельде —

57 рубль, майда — 64 рубль, июльда — 67 рубль 50 коп, июльда — 72 рубль. Мартта то-руттугө бугаачыны сат-канында — 650 рубль, апрельдинде — 570 рубль, майда — 664 рубль, июльда — 404 рубль, июльда — 337 рубль ал-дылап. Мартта төртүтүгө бугаачын сатканында — 480,3 рубль, апрельдинде — 378 рубль, майында — 282,2 рубль, июльда — 208,6 рубль, июльда — 146,6 рубль ажил олурун алган.

Ынчангаш моон ап өөрте, бистин республиканың байдал-дарына эттиң мал ажилы-на ивенти эрте-чазын (март, апрель) бызааладырын эң-не аныктыгыны дугайын үстүдө кирип сан-чарагай-лар херечилел турар-дыр.

БИСТИН республиканың барыны болгаш муруну зооаларында колдуунда эттиң утлавышкыныг мал мөөнөттинден колхозтар болгаш совхозтары сөөлү үш чылдарга бүгү бызаалаарын 34—36 хуузу чоручалыг хуусаала, тодаргайларга март-апрель айларга апар-таар. Ол зооаларын ажил-агыйларын мурунла бир баш мынсыгьт боа ма-алды ортумак дужаалаа деңизин 300 кг. чедирип бо-лур. Бо таварылга мынсыгьт боа маалды чүгтө ортумак дужаалаа деңизин улут-тырарын күсели-биле ре-спублика эт садар алырын 1,5 муң тоннага көвүдөп бу-лур-дыр.

Инектин бызаалаарын чоручалыг хуусаала болту-рар төлөдө, инектерин эдер-жилгеге кириптерин алаа таар-ныштыр организастаар терек. Ону чедип аларда, эттиң ут-лавышкыныг мал ажилы-на инектерин майын 20-тен июль 15-ке чедир хуусаала эдержилгеге кирир база та-рал бооалары эргезек чу-гула.

Бүгү-де инектерин март-апрельде бызаалаарын чачыс-чылда ийинчелер болдунмас. Чүгө дээр, амгы үеде кол-хозтарда болгаш совхозтар инектерин барык-ла 30 хуузу июль-сентябрь айларда бызаа-лап турар. Инектерин эр-те-часкы оолдакычтык ийин-челинге 2—3 чыл негеттерин алаар. Төрүр инектер кодапын чуткажынык кол купуларын хунажынаар болур. Сезонун бызааладыр инектер кодапын чуткажынык кол купуларын хунажынаар болур. Сезонун бызааладыр инектер кодапын чуткажынык кол купуларын хунажынаар болур. Сезонун бызааладыр инектер кодапын чуткажынык кол купуларын хунаж

ХӨЙ УРУГЛАРЛЫГ ИЕЛЕРНИ „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕН БОЛГАШ „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАННААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлары

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң өмүсөөнү-де шаңнаары болза:

ЧӨӨН-ХЕМЧИК РАЙОН
Тос уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Бүртүкөл Дини-Караева Куулар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Шалчымаа Садикова Ондар — «Болшевик» совхозтун ажилчыны.

Сес уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Авак Болгаева Монгуш — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Дудуа Чавычкова Ондар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Дини Онтек-Орусова Ооржак — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.
Ап-Тараа Дамбаева Сарыглар — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Түдүш Адашова Кын-Кара — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.

Чеди уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Бавуу Сийдийевна Монгуш — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Кара-кыс Калчап-оолова Монгуш — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Өлөй Санычева Монгуш — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Бавуу Көмбү-оолова Ондар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Дүкүр Лопсан-Шырапова Ооржак — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Байыр Даскаракова Ондар — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.
Александра Купаева Сарыглар — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Аммы Ламаева Ховалыг — Сүт-Хөлде ажилчы кооперациялык ажилчыны.
Чылап Чорикпеева Ховалыг — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.

Алду уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Алдин-Доос Шынаева Монгуш — Сүт-Хөлде уруглар ишчилерин айкаччыны.
Санычдар Кара-Хунаева Монгуш — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.
Хеймер Майдырова Монгуш — «Болшевик» совхозтун ажилчыны.
Дүктүг Шалгырова Ондар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.

Беш уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Светлана Бойдеева Догак — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.
Ангыраб Өлөй-Байырова Куулар — Шени суурда өг-бүлө ээзи.
Серен Касова Куулар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
Тасина Салчакова Санган-оол — Сүт-Хөлде ажилчы кооперациялык ажилчыны.
Фанна Бугур-оолова Монгуш — Сүт-Хөлде дуб ажилчыны.

Хүрен Шырагайова Монгуш — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.

Бүртүкөл Очурова Ондар — Сүт-Хөлде ажилчы кооперациялык ажилчыны.

Мандан Дамбаева Ондар — Азда-Маадыр суурда өг-бүлө ээзи.

Орус Доржуева Ондар —

«Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.

Уваава Самданова Ондар — Сүт-Хөлде ажилчы кооперациялык ажилчыны.

Чылап Чадамбаева Ондар — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.

Файл Хунаева Ондар — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.

Нарын Бдыжыкова Ооржак — «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчыны.

Иранда Григорьевна Сарыглар — Сүт-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.

Серенмаа Очур-оолова Сарыглар — «Алда-Маадыр» совхозтун ажилчыны.

КАА-ХЕМ РАЙОН

Чеди уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Фанна Даваева Савдан — Иланына суурда өг-бүлө ээзи.

Алду уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Камилда Тимофеевна Буныкова — Бурен-Бай-Хаак суурда өг-бүлө ээзи.

Күсө Борискова Дууза — «Совет Тыва» совхозтун ажилчыны.

Беш уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Хенге Монгеевна Булды — «Совет Тыва» совхозтун ажилчыны.

Зинаида Дарнаева Ондар — «Совет Тыва» совхозтун ажилчыны.

Кара-кыс Викторова Саак — «Коммунизм» орук колхозтун колхозчуу.

Өнер Даваева Чооду — Иланына суурда өг-бүлө ээзи.

МӨНГҮН-ТАЙГА РАЙОН

Тос уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Бяжик Очурова Куулар — район эмнегезиниң ажилчыны.

Чеди уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН АЛДАРЫ“ ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Сайдай Донгаканова Күжүгет — районунуң Култура бажымын ажилчыны.

Балган Балчырова Серен — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Алду уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Сержин Донгаканова Доос — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Делгер Салчакова Шырап — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Беш уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Дырткан Ооздакова Донган — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Дүктүг Айыжыева Ондар — районда Күрне банкының ажилчыны.

Ирек Казаканова Салчап — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Чадамба Балчыева Чаман — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

БИИ-ХЕМ РАЙОН

Алду уругну божаан болгаш кижизиккен иелерни „ИЕНИН МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

Кара-кыс Хүлбүзаканова Ондар — «Малчы» колхозтун колхозчуу.

Амгы үеде Эстониянын көдө черлеринде 350 ыныг хевирлиг суурларын түдүп турар. Олар планировказынын, инженер чаагайжылдыгынын талазы-биле көдө ишчилерин ажил, амыралыгына таарымчалыг бооп турарлар.

БАЖЫНГА ЧЕДИРИП БЭЭР

ВОРОНЕЖ. Воронежтин кооператорлары бо чазын чагыларын шөлдерге азы бажынырынга чедирип бээр деп кийгырынын азда-биле ажиллап турганар. Областың көдө суурларында 250 автолавка болгаш өв-он ном фуруннаны ажиллап турар. Хөвү болгаш мал ажилчыларынын чагыларын бугулар соодукчуларын, мебельни, туугу материалларын, олар чууду, хев аймаан болгаш өске-даа чуудуларын оларнын бажынырынга чедирип берип турар.

(СЭТА).

ДЭМГЕГЕЙ БО ХИННЕРДЕ

Ленинчи орук-биле

Күрүмелер аразың «ССРЭ-Барым Европа» деп транзит газ дамчыдылазынчу түдүп чекослоа республикада беш чылым оң улуг тууду деп турар. Газ дамчыдылазы Совет Эвилелин Чехословакиянык девиескэриниң дамчытыр ГДР болгаш өске-даа европа чурттарында чедир шөйдүнөр. Одар чуудуң бо күчү-лүг орууну туудуңа ССРЭ болгаш ГДР кырып турар. Туудуңуң темплери хүм кезген туудуңа калбарып турар.

ЧУРУКТА: Натрийн девиескэриниң (Барым Словакия) газ дамчыдылазынчу түдүндө.

ЧТК—СЭТА-ның фотосу.

ССРЭ-ниң тургустунганының 50 чылынга уткуштур

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Совет өөрдилге черлериниң доозукчуларының ассоциация чөвүленин калбак хуралы Улан-Баторга болган. ССРЭ-ниң тургустунганының бежен чыл өбөлөйи байырларынга белетке-биле холбашкан айтырыгына алаа чугаалашкан. Бо бүгү чылдарын тургузуда 12 муң хире моол солдар, кыстар Совет Эвилелин дээди өөрдилге черлерин болгаш техникумдарын дооскан дугайында дипломнары алган.

Совет улустун коммунизм тургузушкунда дуржулазын пропагандалаарын калбар-тир болгаш ханылар талазы-биле элээн хей тодаргай хемчегерин хурала айткан.

Моолун «Билг» нитиле-ли-биле кады Ассоциация ССРЭ-ниң өөрдилге черлериниң доозукчуларының сактышыкынары алаа чугаалашкан. «Совет өңүң дугайында сөс» деп номун, а ол ышкаш Моолун ичин-чез шинчилектерин — совет өртемдерин дугайында номун парлап үндүрери-биле белеткен турар.

Ассоциация бо үеде совет дээди өөрдилге черлеринде өөриниң турар моол солдар, кыстарын ортузунга утгаш ажиллап кылып турар. Бо чылды амыл — август чайгы каникул үезинде бугуругенин мурнакчылары болгаш чаартычылары-биле, беттары-ның үезинде Совет Эвилелин-ге өртемни чедип алган өртем болгаш култура ажилдакчылары-биле студенттериниң ужуражышыкынын органи-застарын планнаан.

Индий-Кыдатта тулчуушкуннар

НЬЮ-ДОРК. (СЭТА). Мурнуу Вьетнамдан келген дын-надыгыларын бугулар алдыр, Төп шатта Бонтум хоорайны тулчуушкуннарын чалбыжы шыа алган. Хоорайның кул-дукчуларында патриоттарын болгаш чалча шериглерин аразында кадыг-дошкун сегир-жип алышынын бооп турар. Хосталганын Улусчу чепсектиг күштериниң кезектери согу болгаш мурнуу-чөөн угула-нышыкынардан хоорайге хадап турар. Улусчу чепсек-тиг күштериниң танкылары сай-гон армиянын 22-ги чадаг шер-иг дивизиязын камгалалын чаа таварып кирген.

Бонтунда чалдыкчынык-кынар дугайы ЮПИ агент-ледин корреспондентизи дам-чыткан. Артиллериянык алышкынынары база шыгын-ран. Эрткен хүнерде «В-52» бомбалакы самолеттарын чы-мын кылдыныч хуң тонна хир-че часты чүдүдери октаан. Тулчуушкунда америк тактик-тиг ухар чуу, вертолёттар база кырып турар. Патриот-тарын күштүг адышкынының түннелинде хоорай аэро-дрому керек кырында хадым-ган.

Калыг-дошкун тулчуушкун-нарын оон өске девиескэри Хоо хоорайнын сектору боуп турар. Хоорайдан Митинг хем-ин дургаар камгалал шугумун-да чалча кезектер чамалык участоктарга хосталганын Улусчу чепсектиг күштериниң ийишкынына шыдашкан. Патриоттарын танкылары Хоо хоорайдан мурнуу-барыны талазге чүгө 8 километр ирак черге дайында билдирпейн хемертен кестүп келген.

Алдо хоорайнын девиескэ-ринде № 13 орукта шыгын болгаш мурнуу хевээр арты-шкан. Патриоттарын бугу-лээн ол хоорайдан мурнуу болгаш согу талазы дайын чорудулаарын үргүчүлэви-шкан. Сайгон шериглерин кезектери мурнуу таладан Ан-локе чаа таварып кирерин тос хуң оралдап келген. Инчалла-даа чедикшин чок болган. Олар аар чидиргел-ге таварып турар.

Фюктуи можда патриот-тар Сайгондан мурнуу-чөөн талазге 65 километр ирак Дат-до девиескэринин улуг кезиниң

контрольдап турар. Олар айт-кан девиескэрин мурнуу тала-зге чалча шериглерин алаа хей бажылаа пункттарыныче калдаан.

ХАНОЙ. (СЭТА). ВДР-ниң девиескэрин америк ухар чуудуң бомбалаанынга хол-баштыр ВДР-ниң Лаштыкы хе-ректер министрствозунун тө-лөзлекчин медегледи кылып, бомбалаашкыны доп-доран соксадырын негезен. Май 26-да ВДР-ниң камгалакчылары Пен-бай моужун агаарынга бир америк самолетту дүжү аткан.

ХАНОЙ. (СЭТА). Камбоджа-нын патриоттары Пномпенден мурнуу-чөөн талазге 109 кило-метр ирак Свиринг хоорай-нын девиескэринге дайынча чорудулаарын илелейжит-кен. Олар № 1 орукта 60 пунктта артиллерия-биле со-гулганы таварыштырган бол-гаш дайынын туружун калдаан.

Майын баштайгы 20 хү-нуунда лаос патриоттар Спе-нкан моужа дайынын 230 хире солдалин чыскаалан үн-дүрген болгаш 3 самолетту дүжү аткан дугайы Лаостан дыннаткан.

М. ЛЭЙРДТИН МЕДЕГЛЕЛИ

НЬЮ-ДОРК. (СЭТА). АКШ-тын камгалал министери М. Лэйрд ракеткага удуу кам-галалдыч Монгана штатта «Сейфти» дээр системаның базаның түдүгүн сок-садыр болгаш ракеткага удуу камгалалдыч өске-даа базала-рында ажилды түр үеде сок-садыр дугайында дукаалды америк армияга берген. «Чеп-селенишкынынын ылыгаар-лаар дугайында тоотугуз дү-гуржуулаарынык биско ола-ган хүлөзгөлөргө күөстөт-шкан, чагай угазыла-биле дүрген хөдөлөри күөт турар бис» деп, Лэйрд медеглээ.

Америк-совет керөөнүң кы-зыгааралары ракеткага удуу камгалалдыч өртем шинчил-лериниң программаның бол-гаш ажилдап кылышкы-нарын талазы-биле ажилды түр үеде соксадыр дугайында дукаалды Лэйрд база берген.

КӨДЭЭДЕ ЧААРТЫЛГАЛАР

БЫАШ ОРНУНГА

КУРСК. Курск областың көдө черлериниң чурттакчылары электри энергияын чыл келген тууду улам хойну ажиллап турарлар. Чурттакчылыг улуг, биче суурлар-да электри плитадарын тургузуу турар. Чүгө бо чылдын эсеинден бээр муң хире электри плитадарын тургуска. Беш чыл-дың төнтүзүндө 30 муң ажил бажыңнар-ның элери ченин электри плитадарыга белеткеп алыр аргалыг болулар.

ЛАУРЕАТ СУУР

ТАЛЛИН. Эстонияда өң эки ажилдыг совхоз-техникумун төп суурун Вин-ни деп алаар. Ол суурну телевиден бол-гаш тугаар архитекторларын база туугу-жуларын болуңне 1971 чылда ССРЭ-нин Күрне шааналыг тыгаскан. Суурда чурттага бажыныры көзүнн ажил-ни-чилериниң ажилдаарыга болгаш ишти-чириниң эң-не таарымчалыг, ында ногаан үнүштү хойну тараан. Суурда салыг хан-

дырылганын комплексн, универмаг, кафе — столовая, ателье, гостиница ажил-лап турар.

Амгы үеде Эстониянын көдө черле-ринде 350 ыныг хевирлиг суурларын түдүп турар. Олар планировказынын, инженер чаагайжылдыгынын талазы-биле көдө ишчилерин ажил, амыралыгына таарымчалыг бооп турарлар.

БАЖЫНГА ЧЕДИРИП БЭЭР

ВОРОНЕЖ. Воронежтин кооператорлары бо чазын чагыларын шөлдерге азы бажынырынга чедирип бээр деп кийгырынын азда-биле ажиллап турганар. Областың көдө суурларында 250 автолавка болгаш өв-он ном фуруннаны ажиллап турар. Хөвү болгаш мал ажилчыларынын чагыларын бугулар соодукчуларын, мебельни, туугу материалларын, олар чууду, хев аймаан болгаш өске-даа чуудуларын оларнын бажынырынга чедирип берип турар.

ЧАА РЕСПУБЛИКА

Делегейниң политиктиг кар-тамында чаа республика — Шри Ланка көстүп келген. 1948 чылда хамаарышпас чо-руун чедип алаа-даа, амдыга чедир-ле Англиянын доминио-ну бооп турган Цейлоуну моон соңгаар ыңчаар алаар. Ол ортулуктан эрте-бурун Кандиге Цейлоуну Шри Лан-ка республика кылдыр чар-лаарыны бажырың бугулаа болган. Канди күрүвениң тө-гүзү — оң улусунун дашты-кы кууданышкыларга удуу хөй-хөй чүе чылдарда эре-диди демиселерин төгүзү болур.

Шри Ланка дээр, «кайма-чыктыг чурт» дөп өскө-түр, ыңчагы ол чурт эрткен чүе чылда Англиянык колониязы турган.

Цейлоу улустун демисел 24 чыл бурунгар тилтеге-ди-биле доозулган. 1948 чыл-дың феврал 4-те ол ортулук хамаарышпас чорукту чедип алган. Ыңчалла-даа өңдү кол-хозаторлар алаа боттары-нык турмушун хевээр ар-тырып оралдап турган. Оларны албадан тур-гаш хүдүн алдырар консти-туцияны бугулар чурт аңга-доминио бооп арткан, а кү-рүвениң баштыгына Велико-

БАЙЫРЫЛЫГ МИТИНГ

КАИР. (СЭТА). Совет Эви-лелин болгаш Египет Араб Республиканын аразында на-йырал, кады ажилдажылга ду-гайында Керөөт ат салганы-ның бир чыл болган оюнга холбаштыр байырылгы митинг Араб социалистг эвилелин штаб-квартиразында болган. Митингиге Араб социалистг эвилелин ТК-ның бирги сек-ретары Сайех Марен чүе чуга-лаан. Совет Эвилели импе-риализмге, неоконизмизмге болгаш социализмге удуу египет улустун демиселин чайгышыл-чок деткип келген болгаш дет-кип-даа турар, мораль болгаш материал талазы-биле улуг деткимчели алаа көргүзүп ту-рар дээрин ол чугаалаан.

БАЙЫРЫЛЫГ МИТИНГ

эвилелин ТК-ның бирги сек-ретары Сайех Марен чүе чуга-лаан. Совет Эвилели импе-риализмге, неоконизмизмге болгаш социализмге удуу египет улустун демиселин чайгышыл-чок деткип келген болгаш дет-кип-даа турар, мораль болгаш материал талазы-биле улуг деткимчели алаа көргүзүп ту-рар дээрин ол чугаалаан.

БАЙЫРЫЛЫГ МИТИНГ

эвилелин ТК-ның бирги сек-ретары Сайех Марен чүе чуга-лаан. Совет Эвилели импе-риализмге, неоконизмизмге болгаш социализмге удуу египет улустун демиселин чайгышыл-чок деткип келген болгаш дет-кип-даа турар, мораль болгаш материал талазы-биле улуг деткимчели алаа көргүзүп ту-рар дээрин ол чугаалаан.

БАЙЫРЫЛЫГ МИТИНГ

эвилелин ТК-ның бирги сек-ретары Сайех Марен чүе чуга-лаан. Совет Эвилели импе-риализмге, неоконизмизмге болгаш социализмге удуу египет улустун демиселин чайгышыл-чок деткип келген болгаш дет-кип-даа турар, мораль болгаш материал талазы-биле улуг деткимчели алаа көргүзүп ту-рар дээрин ол чугаалаан.

